

ÚSTAV VĚDECKÝCH INFORMACÍ

V článku si klademe za cíl představit nově založený Ústav vědeckých informací (ÚVI) jako instituci, která v dnešní době výrazně rostoucích potřeb informací, zejména ve složkách FMO a GŠ Čs. armády může sehrát důležitou roli při podpoře programů koncipování a projektování výstavby Čs. armády.

Pro uživatele služeb ÚVI je vhodná znalost struktury vědeckoinformačních služeb, jejich možností a přístupů k nim. Pracovníci ÚVI v sérii článků uveřejňovaných ve Vojenských rozhledech chtějí napomoci vojenské uživatelské veřejnosti k hlubšímu proniknutí do problematiky moderní vědeckoinformační práce a služeb, které je ústav schopen poskytovat a jejichž úroveň intenzívně rozvíjí.

Ústav vědeckých informací byl založen 1. dubna 1991 jako vědeckoinformační pracoviště pro zabezpečení informačních potřeb s celostátní působností v informační gesci "vojenství". ÚVI je součástí výzkumné a vývojové základny v působnosti FMO s právní subjektivitou samostatného ústavu FMO. Součástí ústavu je Vědecká knihovna FMO.

Posláním ÚVI je vytváření informačních fondů vědeckých, technických a ekonomických informací v oblasti vojenství, jejich analytickosyntetické zpracování a všestranné zpřístupňování a rozšiřování vědeckých, technických a ekonomických informací (VTEI).

Cílem vědeckoinformační činnosti ÚVI je všestranné pokrytí potřeb vědeckými, technickými a ekonomickými informacemi všech orgánů, úseků složek FMO, Generálního štábu Čs. armády a Institutu pro strategická studia v oblasti vrcholového řízení, strategických studií, bezpečnosti, obrany, výstavby a zabezpečení ozbrojených sil, sociálních a humanitárních věcí, ekonomiky ozbrojených sil a vědeckoinformačního zabezpečení programů rozvoje Čs. armády.

ÚVI rozvíjí zejména analytickosyntetické zpracování informací a zavádění moderních informačních technologií ve vazbě na resortní politiku v oblasti informatizace ČSFR. Zajišťuje návaznost vlastních vědeckoinformačních systémů na příslušné mezinárodní, celostátní a armádní informační systémy. Ústav zabezpečuje i metodickou, poradenskou a referenční činnost ve prospěch ostatních vědeckoinformačních pracovišť v působnosti FMO.

ÚVI navazuje na práci Technického informačního střediska (TIS), které bylo založeno v roce 1960 a bezprostředně na činnost Ústředního vědeckoinformačního střediska ČSLA (ÚVIS ČSLA). Po oslabení funkcí systému VTEI v Čs. armádě vlivem reorganizací zůstává ÚVI i nadále vrcholovým pracovištěm pro vědeckoinformační činnost v resortu FMO a usiluje ve smyslu nejnovějších vědeckých poznatků o rekonstrukci tohoto systému v nových podmínkách. ÚVI pracuje s veřejně dostupnými vědeckými, technickými a ekonomickými informacemi v oboru vojenství.

ÚVI je organizačně rozčleněn na:

- řídicí nadstavbu (ředitel, náměstek ředitele, sekretariát),
- odbor informačních služeb (Vědecká knihovna FMO, reprografie a mikrografie),
- odbor analýz informací (analytickosyntetická informační činnost v gesci vojenství),
- odbor bází dat (správa vlastních bází dat, práce se zahraničními a tuzemskými bázemi dat),
- sekce informačních technologií (výstavba a zavádění moderních informačních technologií),
- oddělení organizace a zabezpečení (podpůrná a zabezpečující činnost).

Organizační struktura vytváří podmínky pro výstavbu i zavádění ucelených technologií vědeckoinformační práce a jednoznačně vymezuje odpovědnost za výsledný produkt nebo službu.

ÚVI je podřízen náměstkovi ministra obrany. Metodicky a odborně je ústav řízen úsekem pro strategické řízení FMO.

Základní produkci ÚVI ve prospěch desicní sféry FMO představují:

- informace pro ministra obrany (dvě řady - 3x týdně a 1x měsíčně),
- spěšné informace (6x ročně),
- signální informace (neperiodicky),
- informační zprávy (neperiodicky),
- informační studie (neperiodicky).

Základní informační služby ÚVI sestávají z:

- knihovnickoinformačních služeb, které zajišťuje vědecká knihovna se studovnou; knihovní fondy obsahují 25 000 svazků (z toho 4000 svazků ukončených ročníky periodik), 430 titulů periodik a 230 titulů periodik pro rok 1992,

- rešeršních služeb z bází dat ÚVI (vojenství); báze dat ÚVI obsahuje 30 000 dokumentačních záznamů z většiny vojenských oborů a oblastí; obsah báze je výsledkem analytickosyntetického zpracování informačních pramenů v ÚVI a dalších vědeckoinformačních pracovišť ČSA; uživatel obdrží rešerši ve formě tiskového výstupu; zpracovávají se i retrospektivní rešerše a průběžné uživatelské profily,

- rešeršních služeb ze zahraničních a tuzemských bází dat, které umožňují ve velmi krátké době získat bibliografické, faktografické nebo i plnotextové informace z nejrůznějších oborů vědy, techniky a ekonomiky; lze získat i patentové informace, informace o firmách, odvětvích, trzích, některých výrobcích, ale také informace o pořádaných vědeckotechnických akcích, veletrzích, výstavách apod; k těmto informacím se ústav dostává prostřednictvím databázového systému GOLEM (více jak 30 bází dat československé i zahraniční provenience) nebo prostřednictvím zahraničních databázových center (více jak 600 bází dat z celého světa), ovšem za vysokou finanční úhradu,

- referenčních služeb o informačních systémech v ČSFR a v zahraničí (včetně bází dat na CD-ROM),

- informací o vědeckovýzkumných aktivitách v rámci resortu FMO,
- konzultací v oblasti moderních informačních technologií,
- analytickoinformační činnosti, která je zaměřena na pokrytí potřeb vrcholových funkcí.

Nová strategie a cíle výstavby obrany ČSFR vyvolávají denní potřebu objektivních a včasných vědeckých, technických a ekonomických informací. Jejich poskytování musí přispět k odstraňování zbytků informačně zkreslujícího prostředí uvnitř armády. Nové úkoly v oblasti vrcholového a strategického řízení, bezpečnosti, obrany a akviziční politiky vojenské techniky kladou vysoké nároky na kvalifikované a kvalitní zpracování vědeckých informací. Zároveň je na místě zdůraznit, že verifikované informace z oblasti vojenství jsou dnes již velmi dobře placeným zbožím. Tyto tendence v oblasti informačních zdrojů a technologií včetně standardizace procesů elektronické výměny informací vedou k vysoké finanční náročnosti soudobého vědeckoinformačního zabezpečení.

Díky pozornosti a podpoře nadřízených jsou ÚVI vytvořeny základní předpoklady k úspěšnému plnění jeho vědeckovýzkumného programu, což umožní v nejbližších několika letech dosáhnout v základních technologiích zpracování VTEI úroveň srovnatelné s evropskou. Očekává se, že tím budou také vytvořeny první předpoklady pro zapojení ústavu do vzájemné evropské výměny vojenských vědeckých informací.